

Commotie en Kamervragen over WKOF

Door: Edwin Venema

19-04-2012

Nieuws

AMSTERDAM (18 april) – Zelfverrijking, belangenverstrengeling en misleiding: deze zware beschuldigingen werden afgelopen zaterdag in [het radioprogramma Argos](#) geuit tegen Wereld Kanker Onderzoek Fonds. PvdA-kamerlid Bouwmeester stelde naar aanleiding van de uitzending deze week al vragen aan minister van Veiligheid en Justitie Opstelten. Nadia Ameyah, operationeel manager van het WKOF, ontkende in de uitzending categorisch alle beschuldigingen. Op de website van Wereld Kanker Onderzoek Fonds wordt met geen woord gerept over de affaire.

De uitzending van het VPRO-onderzoeksprogramma Argos was een vervolg op een eerdere, zeer kritische uitzending over het toezicht op goede doelen van 14 januari onder de titel “Gift op drift”. Volgens Argos laat het toezicht nog veel te wensen over. De uitzending van afgelopen zaterdag was het gevolg van een tip van een oud-medewerker van Wereld Kanker Onderzoek Fonds. Uiteindelijk sprak Argos met vijf voormalige medewerkers van het Wereld kanker Fonds. Vier van hen hadden een managementfunctie, volgens Argos. De vijf uiten forse beschuldigingen: “Veel van dit fonds lijkt malafide. Het is één grote direct mail machine.” En: “De Amerikaanse oprichters verdienen aan de kosten. Het is pure zelfverrijking.” De klokkenluiders willen voorsnog anoniem blijven, omdat ze nog werkzaam zijn in de goede doelenbranche en omdat ze geen zin hebben in juridische claims.

“Geen voorlichting, maar fondsenwerving”

Wereld Kanker Onderzoek Fonds maakt sinds 1994 deel uit van het [internationale World Cancer Research Fund \(WCRF\) netwerk](#) en haalt in Nederland zo’n zes miljoen euro op. WKOF is in het bezit van een CBF-Keurmerk en is volwaardig lid van branchekoepel VFI. De organisatie claimt de enige stichting in Nederland te zijn die zich uitsluitend richt op de preventie van kanker door gezonde voeding en leefstijl. De doelstelling focust op voorlichting en onderzoek. Volgens Argos wordt echter slechts een klein percentage van de donaties die het ontvangt aan wetenschappelijk kankeronderzoek besteed. Een groot deel van de publieksdonaties zou opgaan aan “voorlichting”, maar volgens de programmamakers gaat het bij deze voorlichting van WKOF feitelijk om fondsenwerving.

Eigen accountants

Om het CBF-keurmerk te kunnen voeren, mogen goede doelen volgens het CBF-reglement niet meer dan 25 procent van hun inkomsten besteden aan het werven van nieuwe fondsen. In het geval van het Wereld Kanker Fonds gebeurde dat, volgens de Argos-reportage, wél. CBF-directeur Adri Kemps wees Argos er in haar uitzending op dat het CBF niet zelf de boeken controleert: “Dat doen de eigen accountants van de goede doelen.” Desgevraagd licht Kemps deze uitspraak toe aan FM: “Wij gaan niet op de stoel van de accountant zitten, maar wij kijken wel naar de wijze waarop de accountant zijn onderzoek heeft uitgevoerd. Wij vormen op basis van de accountantsgegevens ons eigen oordeel en kunnen desgewenst aanvullend onderzoek vragen. Het is duidelijk dat tussen de accountantsverklaring en onze eigen interpretatie daarvan tegen de achtergrond van ons reglement altijd een spanningsveld kan zitten. Zeker ook op het punt of bepaalde kosten als voorlichtingskosten of wervingskosten moeten worden beschouwd.” Of het CBF in de Argos-uitzending aanleiding ziet om een onderzoek in te stellen, zegt Kemps: “Er liep reeds een regulier toetsingsonderzoek naar Wereld Kanker Onderzoek Fonds, zoals bij al onze keurmerkhouders. Wij zullen daarin de door Argos aangedragen informatie zeker betrekken in een zorgvuldige procedure van hoor- en wederhoor.”

Over de procedure zelf wil Kemps geen mededelingen doen: “dat doen wij bij geen enkele keurmerkhouders. Alleen over de uitslag van toetsingen en onderzoeken communiceren wij extern.”

Zelfverrijking

De beschuldigingen van de klokkenluiders richten zich ook op de Amerikaanse oprichters. Deze zouden zichzelf verrijken door de fondsenwerving uit te besteden aan eigen bedrijven. Een klassiek geval van broekzak-vestzak. De fondsenwerving voor de Nederlandse afdeling van het WCRF wordt onder meer verzorgd door het bedrijf Euro DM Ltd. WCRF-medeoprichter Jerry Watson is ook mede-eigenaar van Euro DM, beweert Argos. De Amerikaanse vestiging van Euro DM wilde geen commentaar geven, maar een medewerkster van Euro DM Ltd. deed dit per ongeluk wel. Ze versprak zich in een door Argos opgenomen telefoongesprek en bevestigde dat Watson de (mede)eigenaar is Euro DM.

Geen verplichte winkelnering

WKOF-directeur Nadia Ameyah ontkent dat er sprake is van verplichte winkelnering met bedrijven. Aan het einde van de Argos-uitzending van afgelopen zaterdag verklaarde zij geen informatie te kunnen geven over het [internationale World Cancer Research Fund \(WCRF\) netwerk](#). Ameyah: “Ik zit hier namens de Nederlandse organisatie, het Wereld Kanker Onderzoek Fonds. Voor vragen over andere organisaties moet ik u helaas doorverwijzen naar andere organisaties.”

Ook bestrijdt Ameyah met klem dat er een belangenverstrengeling zou zijn tussen bestuur en toezicht: “Ik herken onze organisatie niet in de beschuldigingen die zijn geuit. Zaken die in het verleden wellicht niet verliepen zoals het hoort, die betreuren we ten zeerste.”

De laatste opmerking verwijst mogelijk naar de situatie dat de tot 2010 werkzame Amerikaanse president Marilyn Gentry van het internationale WCRF netwerk ook in het bestuur van Wereld Kanker Onderzoek Fonds zat. Deze vermenging van functies leidde binnen de reguliere toetsingsprocedure van het CBF waarschijnlijk tot vragen, waarna Gentry uit het bestuur van Wereld Kanker Onderzoek verdween.

Kamervragen

PvdA-kamerlid Lea Bouwmeester stelde deze week naar aanleiding van de Argos-uitzending een aantal Kamervragen (zie hieronder) aan minister Opstelten van Veiligheid en Justitie. Zo wil Bouwmeester onder andere weten of Opstelten aanleiding ziet om eventueel het CBF-Keur van Wereld Kanker Onderzoek Fonds in te trekken.

Pittig commentaar Daalmeijer

Oud VFI-voorzitter Joop Daalmeijer, sinds kort voorzitter van de Raad voor Cultuur, reageerde kort na de uitzending wel, in niet te verstane bewoordingen. [Op de website van Argos postte hij](#): “Een uitstekende uitzending! De reactie van de directeur van het CBF is verbijsterend. Wat een kromprater. Wat een bureaucraat. Het bestuur van het CBF zou nu moeten ingrijpen. In eigen organisatie en meteen het keurmerk innemen van het Wereld Kanker Onderzoek Fonds. En misschien ook het keurmerk voor het CBF zelf ook maar eens grondig evalueren. Goed dat Argos er is, want binnen de Goede Doelen sector zelf is het zelfreinigend vermogen nul.”

Het Wereld Kanker Onderzoek Fonds zelf besteedt op haar website vooralsnog geen letter aan de zaak.

Wordt ongetwijfeld vervolgd.

[Luister hier de uitzending terug](#)

Schriftelijke vragen gesteld over het Wereld Kanker Onderzoek Fonds

Vragen van het lid Bouwmeester (PvdA) aan de minister van Veiligheid en Justitie over “Oprichters goed doel beschuldigd van zelfverrijking”.

1. Heeft u kennis genomen van de uitzending van Argos van zaterdag 14 april 2012 over het Wereld Kanker Onderzoek Fonds (WCRF)?
2. Wat is uw oordeel over het verwijt dat de oprichters van het Wereld Kanker Onderzoek Fonds (WCRF) zich schuldig maken aan zelfverrijking? Was u bekend met dit feit? Acht u het verwijt terecht?
3. Heeft u aanwijzingen dat een groot deel van de donaties opgaat aan fondsenwerving die wordt uitbesteed aan bedrijven waar medewerkers van het fonds dan weer eigenaar van blijken te zijn? Wat is uw oordeel daarover?
4. Is het waar dat het stichtingsbestuur voor een deel bestaat uit bestuursleden die door het Amerikaanse WCRF zijn benoemd? Is het tevens waar dat deze bestuursleden fors betaald krijgen? Zo ja, deelt u de mening dat dit in strijd is met de Nederlandse regelgeving van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). Zo nee, waarom niet en hoe wordt het bestuur dan samengesteld en wat zijn de inkomsten van deze bestuursleden?
5. Ziet u, naar aanleiding van deze Argos-uitzending, redenen om kritisch naar het Wereld Kanker Onderzoek Fonds te kijken en eventueel te overwegen het CBF keurmerk in te trekken als daartoe redenen bestaan? Zo nee, waarom niet?